

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Usu & Abusu Doctrinæ Divi Thomæ Pro Xaveriana
Academia Collegii Sanctaefidensis in Novo Regno
Granatensi, &c**

Martinez de Ripalda, Juan

Leodii, 1704

Lectio IV. Nostrorum à ratione arma ad Theologicum M. Goneti clypeum
noviter examinantur contra physicam prædeterminationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84322)

& determinant physicam prædeterminationem : atqui non determinant illam per modum causæ efficientis : Tum quia primum movens à nullo efficienter movetur ; tum quia, ut Schola contraria docet, respectu actionis primi moventis secundum agens purè passivè se habet. Ergo secundum agens solum determinat actionem Dei quantum ad suam propriam operationem, v.g. actio primi moventis cum ex se sit indifferens, & universalis, utpotè agentis infiniti, & sufficientis ad omnia, in igne recepta determinatur ad calefaciendum, & non ad alium effectum : quia ignis ex se est determinatus ad solum calefaciendum : at verò recepta in secundo agente libero, non determinatur solum ad volendum; quia liberum agens non est solum ad velle, sed ad velle & nolle: ac proinde actio Dei, quæ secundum se considerata ; utpotè agentis universalis ex se erat indifferens, & universaliter se habens ad omnes effectus qui sunt intra spheram causæ, primæ, recepta in nostrâ voluntate; jam non est indifferens ad omnes illos effectus in universali: sed solum est indifferens ad velle & nolle; ad consensum & dissensum, qui sunt intra spheram liberi arbitrii ipsam recipientis : quia quidquid recipitur, per modum recipientis recipitur.

26. Hinc est, quod actio, seu motio divina posita in voluntate, non est connexa cum uno actu, vel cum uno objecto, ut edocent Adversarii de prædeterminatione, sed indifferenter se habens secundum indifferentiam voluntatis ad hunc, vel illum actum, ad hoc vel illud objectum, quæ per ratione proponuntur voluntati: jam verò cum eligere sit tam proprius, & peculiaris effectus nostri liberi arbitrii, sicut calefacere est proprius effectus ignis; liberum arbitrium pro sua indifferentiâ dominii determinat actionem Dei ad hoc potius bonum, quam aliud, ad hunc actum potius, quam alium, sicut ignis determinat actionem divinam, quâ movetur ad calefaciendum, ad quem effectum naturâ suâ est determinatus, licet certum sit, quod tam liberum, quam necessarium agens sine actione & motione Dei non possint proximè suos effectus operari.

7. Ex lib. 2. contra gentes c. 6. 27. Septimò. Idem clarè insinuat Sanctus Doctor I. contra gentes cap. 6. dicens : *Dominium autem, quod habet voluntas supra suos actus, per quod in ejus est potestate velle, vel non velle, excludit determinationem virtutis ad ad unum, & violentiam cause exterioris agentis, non autem excludit influentiam superioris cause, à quâ est & esse, & operari.* Ita Sanctus Thomas. Tunc sic. Voluntas ut est domina suorum actuum non excludit influentiam Dei ad operandum, sed excludit determinationem virtutis ad unum : Ergo influentia Dei non stat in physicâ prædeterminatione, quæ determinat voluntatem ad unum.

28. Octavò. Lib. 3. contra gentes, cap. 90. ait. *Quod Gregorius Nisenus dicit in libro, quem de homine fecit, providentia est eorum, quæ non sunt in nobis, non autem eorum, quæ sunt in nobis: & Damascenus eum sequens, dicit in secundo libro, quod ea, quæ sunt in nobis, Deus prænoscit, sed non prædeterminat. Exponenda sunt, ut intelligantur, ea quæ sunt in nobis, divinae determinationi non esse subjecta, quasi ab eâ necessitatem accipientia. Ita ibi. Ubi ponderandum est, prædeterminare actus, qui sunt in nostrâ potestate (quod negat Damascenus) in ore Divi Thomæ idem esse, ac ad illos voluntatem necessitatem accipere.*

29. Hic sistimus, non quia plura alia loca Divi Thomæ, in quæ calamus facilè decurreret, non suppetant; sed quia ex dictis clarè ostenditur, Divum Thomam nostrum liberum arbitrium semper vindicasse à physicâ prædeterminatione, quam Magister Bañez suæ obrudat Scholæ, & à nostrâ Sapientissimus Pater Molina repellere conatus fuit. Tum etiam quia plura ex eodem Angelico Magistro in cursu philosophico dedimus, & alia in hujus operis decursu præstabimus, præcipuè in Concordiâ liberi arbitrii cum gratiâ efficaci.

LECTIO IV.

Nostrorum à ratione arma ad Theologicum M. Gonetii clypeum noviter examinantur contra physicam prædeterminationem.

30. **U**T nostrorum conatus, quibus in dies Jesuitica invalefcit Schola, irritos omninò redderet Gonetus, clypeum suæ Theologiæ laboravit, quo ita excipit nostrorum jacula contra physicam prædeterminationem, ut illo solummodò objecto, facilè putet, ad irritum cadere nostrorum rationum ictus. An verò sit vera, sicut est facilis, illius existimatio, non melius constabit, quam si expendamus, quo pacto vim nostrorum argumentorum aut declinet, aut suo clypeo repellat.

31. Sit ergo nostrorum primum argumentum. Liberum agens, quatenus tale est, suppositis ad agendum prærequisitis, potest agere in sensu composito: ergo & non agere in eodem sensu. Patet consequentia Tum ex indifferentiâ arbitrio libero competenti Tum etiam ex communi Doctorum sensu, qui cum docent illud esse liberum agens, quod potest agere & non agere. Utrumque sine dubio eodem modo usurpant, & eodem modo posse dijudicât. Ergo si agens liberum non agere, positus

8. Ex lib. 2. contra gentes c. 90.

Nostratæ rationum arma ad Gonetii clypeum noviter examinamus.

Primum Nostrorū argumentū innititur libertati potenti componere cum prærequisitis ad agendum, ipsum non agere,

positis omnibus ad agendum prærequisitis potest agere in sensu composito, poterit etiam eodem modo non agere. Tunc, sic, posse agere in sensu composito, est posse componere actionem cum physicâ prædeterminatione, quæ in Schola contraria est unum de prærequisitis ad operandum: similiter posse non agere in sensu composito, est posse componere non actionem, seu istius negationem cum eadem physicâ prædeterminatione. Atqui positâ physicâ prædeterminatione, liberum arbitrium, seu voluntas non potest componere non actionem, sive istius negationem cum physicâ prædeterminatione, ut omnes Contrarii fatentur. Ergo physicâ prædeterminatione positâ, non remanet voluntas libera ad agere, & non agere.

Distinguit
M. Gonet
prærequisita
ex parte
potentiæ,
& actus
1. & ex
parte
potentiæ
applicatæ
vel appli-
cationis
potentiæ.

32. Hunc primum clypeo tectus M. Gonet sic declinat ictum, ex illoque totâ ejus Schola. Ad primum, inquit, distinguo antecedens: liberum agens, suppositis ad agendum prærequisitis ex parte potentiæ, & actus primi potest agere in sensu composito, concedo antecedens; prærequisitis ex parte potentiæ applicatæ, vel applicationis potentiæ & actus secundi, nego antecedens. His enim positis, liberum arbitrium, sive agens liberum, propriè loquendo, non potest agere, sed de facto agit, & est in exercitio actuali suæ libertatis: unde implicat, quod cum illis negationem actionis componat; aliàs simul ageret & non ageret. Ita Gonetus. Et paulo infra. Quod physica prædeterminatio licet sit prærequisitum ad operandum, non est de illis, quæ se tenent ex parte actus primi, & virtutis operativæ; sed solum est requisitum ex parte actus secundi; quia applicat voluntatem, eamque; reducit de actu primo ad secundum, constituens illam in esse principii actualis operationis, quo requisito posito, agens non potest agere, & non agere; sed de facto agit, retinendo tamen potentiam ad non agendum, seu ad non continuandam actionem, quam elicit. Ita ille tomo 2. disput. 6. de concord. libert. §. 2. num. 121.

Nucleus
olutionis
proponi-
tur,

33. Verum dum singula percurro, quæ sparsim in hac solutione dicuntur, iterato ictu, & majori vi devolvitur argumentum. Ait primò, physicam prædeterminationem esse requisitum ad operandum ex parte actus secundi, & non ex parte actus primi. Ait secundò per illam constitui potentiam liberam in esse principii actualis operationis, ac proinde reduci potentiam de actu primo ad secundum. Ait tertio positâ prædeterminatione, agens liberum non posse agere, vel non agere; sed de facto agere, retinendo tamen potentiam ad non agendum, sive ad non continuandam actionem, quem elicit. Verum hæc majori difficultate laborant.

31. Ostendo primum: Tum quia si species se habeat per modum applicantis potentiam visivam ad videndum obiectum: tamen in sententiâ contrariâ species non est requisitum ex parte actus secundi; sed solum ex parte actus primi. Ergo licet prædeterminatio physica se habeat per modum applicantis potentiam liberam ad amandum obiectum, se debet tenere ex parte actus primi. Patet consequentia. Quia proprietates, quas Schola contraria adscribit suæ prædeterminationi, servatâ potentiarum analogiâ, tribuuntur faciliè speciei impressæ, ut latè ostendam suo loco, ubi hoc principium convellimus.

35. Ostendo secundum. Quia potentia ante physicam prædeterminationem erat in potentia ad volendum & nolendum, se suspensivè habens ad utrumque actum, ut potè carens actualitate divinæ motionis, quæ constituitur in esse principii actualis operationis: hæc enim est mens Contrariorum suis terminis expressa. Tunc sic. Vel illa potentia libera indifferens ad volendum, vel nolendum, est purè suspensiva ad utrumque actum, ut consideratur sine hac prædeterminatione, vel ad illam antecedit, vel est proximè potens velle & nolle, vel solum remotè potens? Non primum. Tum quia potentia proxima ad operandum est potentia applicata, & cui ad agendum nullum deficit requisitum. Atqui juxta Adversarios potentia libera sine physicâ prædeterminatione non est applicata ad operandum. Ergo sine illâ non est proximè potens operari. Major probatur. Quia potentia approximata ad operandum, & potentia ad idem applicata pro eodem sumuntur: Tum etiam quia potentia approximata, vel potens proximè operari, semper est conjuncta suæ operationi juxta naturam talis potentiæ vel liberæ, vel necessariæ. Atqui juxta Contrarios potentia libera sine tali prædeterminatione non est conjuncta operationi; aliàs jam subterfugeret divinum dominium, nec esset subjecta primo moventi, & alia quæ nobis solent ab Adversariis objici. Ergo ut consideratur sine prædeterminatione, sive ut ad illam antecedit potentia libera non est proximè potens ad volendum, vel nolendum.

36. Si verò secundum dicatur, quod scilicet potentia libera ut consideratur sine tali prædeterminatione, vel ut illam antecedit, solum est remotè potens ad volendum, vel nolendum: sic arguo. Illa potentia est remotè potens ad utrumlibet actum, scilicet velle, & nolle: non ita ut simul possit utrumque ponere actum, simultate se habente ex parte utriusque actus; ad hoc autem, cum sit simpliciter impossibile, non datur potentia libera adhuc remora. Sed taliter ut simul simultate ex parte potentiæ sit potens remotè

Ostendo
Thomisti-
cam præ-
motiones
non esse
requisitum
ex parte
actus 2. a
partem
speciei ap-
plicantis
vitem ad
videndum
obiectum.

Ripalda
ostendo,
nec per-
tam con-
stium po-
tentiam
beram in
esse prin-
cipii actua-
lis opera-
tionis.

Ostendit
similitudinem
potentiæ
liberæ, &
remotæ
ad utrum-
libet diri-
sivè po-
nendum,
non redu-
ci ad actum
2. poten-
tiæ appli-
catis per
Thomisti-
cam præ-
motionem.

remotè ad utrumlibet actum divisivè ponendum, videlicet vel volitionem, nolitionem relicta, vel nolitionem, volitione relicta. Atqui hæc simulatas potentia libera, & remotæ ad utrumlibet actum divisivè ponendum, non reducit ad actum secundum potentia applicatæ, seu approximata ad operandum per illam physicam prædeterminationem. Ergo, &c. Major est Contrariorum. Minorem probò efficaciter. Simultas potentia libera ut remotè potentis ad volendum, vel nolendum, non est magis remotè potens ad volitionem, quam nolitionem, aut e contra. Ergo cum simulatas illius potentia libera, & remotæ reducit in actum secundum principii actualis ad operandum per illam physicam prædeterminationem, non magis manet approximata ad volitionem, quam volitionem. Tunc sic. Sed potentia libera prædeterminata ad volitionem, solum manet approximata vi prædeterminationis cum volitione connexæ, ad solum volitionem, & non ad nolitionem. Ergo simulatas potentia remotè potentis ad utrumlibet, non reducit per talem prædeterminationem de actu primo ad secundum, quo constituitur in esse principii actualis proximè applicati. Probatur consequentia. Simultas potentia in actu primo solum competit voluntati, quatenus voluntas est æquè potens ad volitionem, vel nolitionem. Atqui voluntas per prædeterminationem connexam. Ex natura sua cum volitione. non applicatur proximè ad nolitionem; sed solum ad volitionem. Ergo solum applicatur voluntas ut potentia volendi. Ergo simulatas potentia non reducit per physicam prædeterminationem de actu primo ad secundum, quo constituitur, completur, & redditur proximè potens liberè operari. Probatur hæc consequentia. Voluntas non est solum potentia volendi; sed est simul potentia volendi, vel nolendi. Sed solum completur, solum applicatur, & solum constituitur principium actuale operationis, ut est solum potentia volendi; cum certum sit juxta Adversarios, voluntatem compleri, & applicari per illam physicam prædeterminationem, quæ solum est ad volendum. Ergo.

37. Urgeo iterum. Ergo hæc physica prædeterminatio tollit dominium completum, proximum, & expeditum voluntatis. Probo consequentiam. Ante illam divinam motionem voluntas non habet dominium completum, proximum, & expeditum; quia dominium ejus est ad utrumlibet, velle scilicet vel nolle, sine illa autem motione neutrum potest agere voluntas, cum sit simpliciter impossibile, voluntatem operari, seclusa omni motione, aut prædeterminatione divina, ut est principium Scholæ contraria. Atqui posita prædeterminatione non habet voluntas dominium completum, proximum,

Theol.

& expeditum ad utrumlibet, cum per illam solum approximetur, & compleatur in esse principii actualis ad unam determinatè. Ergo voluntas nunquam habet dominium completum, proximum, & expeditum ad utrumlibet.

38. Ostendo tertium. In quo peccat solutio Gonetii, quod scilicet posita prædeterminatione, agens liberum non potest agere & non agere, sed quod de facto agit, retinendo tamen potentiam ad non agendum, sive ad non continuandam actionem, quam elicit. Stemus simul cum Gonetio, ut probemus, hanc doctrinam esse omninò à veritate alienam. Assumptum ergo probò. Illa potentia, quam retinet agens liberum ad non agendum sub illa motione, vel est potentia proxima non agendi, vel solum est remotæ? Si primum, ergo illa potentia æquè sub illa, & per illam motionem est approximata, & applicata ad non agendum: si autem hoc ita esset, hoc, quod est non agere, posset conjungi cum illa potentia sub illa motione; quia omnis actus est conjungibilis cum sua potentia proxima, & completæ: si necessarius, cum sua potentia proxima necessaria; si liber, cum sua potentia proxima libera. Et quia Patres Dominicani constanter id inficiantur, nos constantissimè dicimus, in eorum sententia actum esse de potentia similtatè potentia libera & proxima ad volendum, vel nolendum, & ad agendum, vel non agendum.

Omninò distat à veritate Gonetius asserens agens liberum physicè primum non posse agere, & non agere sed agendo retinere potentia ad non agendum: hæc enim proxima non est.

39. Si verò secundum dicat Gonetius? Ergo potentia quam liberum agens retinet, est potentia proxima agendi, & potentia remotæ non agendi; & si nunquam erit dare potentiam liberam æquè proximam, & ultimò completam ad agendum, & non agendum. Ergo liberum arbitrium in actu primo proximo, & completo, & in quo constituitur per illam Dei motionem, sic erit definiendum in sententia Patrum Dominicavorum: *Liberum arbitrium in actu proximo, & completo est potentia proxime agendi, & remotè non agendi; est sententia proxima volendi, & remotæ non volendi.* Quæ definitio liberi arbitrii contrariatur menti Conciliorum, præsertim Tridentini, & Sanctorum Patrum, præcipuè Magni Augustini, & Sancti Thomæ, ut constat ex Lectione præcedenti; & ulterius est contra communem omnium Scholasticorum sensum.

Ergo erit remotæ, sic autem nunquam dabitur potentia libera æquè proxima, & ultimo completa ad utrumlibet

40. Procedo ulterius. Juxta M. Gonetium voluntas prædeterminata ad agendum, sive amandum, retinet solum potentiam ad non continuandam actionem, sive amorem quem elicit. Ergo continuatio amoris, sive actionis solum esset evitabilis à voluntate mota, & taliter prædeterminatæ. Patet consequentia. Quia eâ ratione, quâ voluntas libera sub illa motione retinet potentiam ad non continuandam actionem, sive amorem,

Procedo ulterius insequendo Gonetium robustâ ratione.

B

retinet

retinet quoque potentiam ad evitandam continuationem amoris, ut ex ipsis terminis constat. Tum sic. Ergo voluntas prædeterminata ad agendum, sive amandum, quoad primum esse actionis, sive amoris, non retinet potentiam ad non agendum, sive ad non amandum quoad primum esse non actionis, seu primum non esse amoris. Patet consequentia. Quia continuatio actionis, sive amoris non est primum esse actionis, sive amoris; cum non continetur, nec conservetur, nisi quod prius fuit; sed est secundum esse actionis, sive amoris: nam sicut primo esse rei opponitur primum non esse rei: sic secundo esse, sive continuationi rei opponitur secundum non esse, sive non continuatio rei. Atqui juxta Gonetum, ut constat ex ejus verbis: voluntas prædeterminata ad agendum, vel amandum, sub illâ motione, sive in sensu composito illius, solum retinet potentiam ad secundum non esse actionis, sive amoris: sive quod idem est, ad non continuandam actionem, vel amorem; ac proinde voluntas sub illâ motione, & in sensu composito illius non retinet potentiam ad primum non esse actionis, sive ad evitandum primum esse amoris. Ergo Hic ita, quæ claro, & legitimo discursu deducuntur.

41. Mittamus jam verborum officias, excutiamus paleas, difflemus aristas, ut disputationis granum ad rationis ventilabrum expendamus. Ergo voluntas nostra semel à Deo prædeterminata, nec potentiam antecedenti, nec potentiam consequenti fuit unquam potens proximè ad primò amandum. Hanc consequentiam concedunt Sectarii nostri temporis, meritò tamen eam negat pia, iuxta unquam ista, ac de universali Ecclesiâ benemerita semper illustrissima, ac sapientissima Patrum Dominicanorum Familia. At si eorum stemus principis, vi formalis consequentiæ illud consequens esse concedendum, hoc discursu ex doctrina Divi Thomæ accepto, efficaciter contendimus.

42. Angelicus Præceptor, ut constat ex D. Th. autoritate 5. Lectione præcedenti allatâ, ex ejus testimonio 5. antecedenti lect. exarato. sic ait: *Deus movet voluntatem hominis ut universalis motor ad universale objectum voluntatis, quod est bonum; & sine hac universali motione homo non potest aliquid velle; sed homo per rationem determinat se ad volendum hoc vel illud quod est verè bonum, vel apparens bonum.* Hoc supposito, arguo sic primò. Voluntatem prædeterminatam ad primò amandum, posse primò amare, vel primò non amare in actu primo, & potentiam antecedenti, nihil est aliud, quàm voluntatem, quæ est sub prædeterminatione, fuisse potentem in actu primo, & antecederet ad ipsam prædeterminationem ad primò amandum, vel primò non amandum. Atqui juxta Divum Thomam sine universali motione Dei, quæ apud

Patres Dominicanos est, & dicitur prædeterminatio physica, voluntas hominis non potest aliquid velle. Ergo voluntas hominis nunquam fuit proximè potens potentiam antecedenti ad primò amandum, vel primò non amandum. Patet consequentia. Quia si voluntas sine illâ universali motione, & potentiam antecedenti ad illam esset proximè potens ad primò amandum, vel primò non amandum, homo sine universali motione esset potens aliquid velle, ut constat. Sed hoc contradictoriè opponitur illi propositioni Sancti Thomæ scilicet: *Sine hac universali motione homo non potest aliquid velle.* Ergo.

43. Arguo secundò. Quando Divus Thomas verissimè & absolutè asserit, quod sine hac universali præviâ motione Dei homo non potest aliquid velle, aliquam potentiam illi negat; ac non negat, nec potuit negare potentiam remotam ad aliquid velle, ut est plerumque certum: ergo solum illi negat sine tali motione potentiam proximam ad aliquid velle, vel saltem negat illi aliquid quo voluntas constituitur proximè potens aliquid velle: ergo juxta mentem Divi Thomæ voluntas in actu primo, & prout est, aut consideratur potentiam antecedenti sine illâ motione universali Dei, non est potens proximè ad primò amandum, vel primò non amandum, ac per consequens nec potens proximè ad conjungendum primum esse amoris divisum à non amore, vel primum non esse amoris divisum ab amore. Ergo de primo ad ultimum voluntas determinata ad primò amandum, nunquam fuit in actu primo, proximo & completo, sive potentiam antecedenti potens proximè ad primò amandum, vel primò non amandum.

44. Jam verò quod voluntas prout est prædeterminata ad primò amandum, id est potentiam consequenti ipsam prædeterminationem Dei, non sit potens proximè non amare: sed de facto amans; planè concedunt Adversarii (ut constat ex solutione datâ) hoc suo argumento sibi convicti. Voluntatem prædeterminatam ad primò amandum, de facto non amare implicat. Sed etiam implicat, quod voluntas de facto primò amans, sit potens proximè, & expedita ad primò non amandum: aliàs daretur potentia proxima, & expedita ad conjungendum primò non amare cum prædeterminatione ad primò amandum vel potentia expedita ad primò non amandum, quando de facto primò amat: quæ omnia implicant. Ergo voluntas potentiam consequenti ad ipsam prædeterminationem, quam à Deo accepit ad primò amandum, non est potens proximè ad primò non amandum: ideoque consultè dicit Gonetus, quod voluntas sub prædeterminatione solum retinet potentiam ad non continuandam actionem, sive ad non continuandum amorem. Ex quibus

Infero cõtra Thomistas voluntatem semel à Deo prædeterminatâ, nec antecedentem, nec consequentem unquam fuisse proximè potentem ad amandum vel non amandum.

Id probò ex D. Th. testimonio 5. antecedenti lect. exarato.

Angelica asserens hominem sine universali motione non posse aliquid velle, solum illi denegat potentiam proximam.

Propositur ratio movens Gonetum ut dicat, voluntas physice prædeterminatâ ad agendum solum retinere potentiam ad non amandum.

quibus omnibus vi formalis consequentiæ deducitur, in sententiâ contrariâ nunquam dari potentiam proximè liberam & expeditam ad amandum, vel non amandum, ad volendum, vel nolendum; ac proinde per physicam prædeterminationem libertatem arbitrii proximam & expeditam ad utrumlibet actum sive contradictionis, sive contrarietatis, omninò destitui & enervari.

Licet illius rationis præmissæ sint veræ, & evidens conclusio illata, illa falsò accommodant Thomæ præmori-
 45. Jam verò in argumento supra factò, quo se convincunt Adversarii, etsi concessã majori, & minori, & conclusio illa sit evidens, tamen Magister Bañez, & ab ipso omnes ejusdem Scholæ posteri Recentiores falso judicio laborarunt, & usquequaque laborant, cum juxta verissimam Divi Thomæ sententiam (quam infra probabo) hæc duo debeant necessariò componi, primum scilicet, voluntatem creatam nullo modo sine motione præviâ, aut concursu prævio causæ primæ posse proximè velle, nec proximè nolle. Secundum scilicet, quod positã motione, aut concursu illo prævio in voluntate, voluntas ipsa manet potentiâ consequenti ad ipsam motionem Dei, proximè libera, proximè expedita, & proximè potens ad volendum hoc, vel illud ita, ut pro suo libito æquè possit hoc, vel illud componere, aut conjungere cum illâ motione Dei, seu in sensu composito illius. Quæ duo clarissimè docuit Angelicus Doctor in illis verbis ubi supra, scilicet: *Deus movet voluntatem hominis ut universalis motor ad universale objectum voluntatis, quod est bonum, & sine hac universali motione homo non potest aliquid velle.* (ecce primum.) *Sed homo per rationem determinat se ad volendum hoc, vel illud,* (ecce secundum.) Quid clariùs contra Adversarios? Et obiter post longiorem discursum nota, quantis ictibus inermis suo clypeo Gonetus nudum jam pectus objiciat nostrarum rationum viribus.

LECTIO V.

Altera ad clypeum Magistri Gonet impingitur ratio.

Altera no-
strorum
ad Gonet
clypeum
impingi-
tur ratio
ex eo de-
sumpta,
quod age-
re agentis
liberi sic
ipsum co-
ponere
actionem
46. **A**ltera igitur ratio à nostris meditata, & quam putat Gonetus facile suo clypeo retundi, sic proponitur. Agere agentis liberi est agens liberum componere cum prærequisitis ad agendum ipsam actionem, Ergo agens liberum posse non agere, idem est ac posse absolute non componere actionem suam cum prærequisitis ad agendum. Rursus agens liberum componere suam actionem cum prærequisitis ad agendum, est facere, ut pro eodem instanti temporis simul sint in libero arbitrio & prærequisita ad actionem, & ipsa
Theol.

actio. Atqui agens liberum potest absolute loquendo non componere suam actionem cum prærequisitis ad agendum: ergo absolute loquendo facere potest, ut pro eodem instanti temporis sint prærequisita & non sit actio.

47. Firmatur. Agens liberum debet hoc posse, ad quod aliquando tenetur. Sed tenetur aliquando componere non actionem cum prærequisitis ad agendum. Ergo debet hoc posse. Major est certa. Quia ad impossibile nemo tenetur. Minor verò probatur. Quando aliquis peccat, tenetur componere negationem peccati cum prærequisitis, quia componere non peccatum cum prærequisitis ad agendum, nihil aliud est, quam facere, ut in eodem instanti, quo sunt illa prærequisita, sit etiam non peccatum, seu non sit peccatum. Atqui homo tenetur facere, ut pro eo instanti, in quo sunt prærequisita ad peccandum, non sit peccatum: alioquin non peccaret in eodem instanti. Ergo homo tenetur componere non peccatum cum prærequisitis ad peccandum. Ita expressis verbis P. Franciscus Annatus in libro, quem pro defensione scientiæ mediæ edidit, disput. 1. cap. 6. §. 3.

48. Videns Magister Gonet suam Scholam maximè his urgeri rationibus, versato hinc inde suæ Theologiæ clypeo, earum vim sic declinat. In primis ait: Respondeo, antecedens non esse verum; nam falsum est, quod agere agentis liberi sit, agens liberum componere cum prærequisitis ad agendum ipsam actionem. Hoc enim convenit etiam agenti necessariò, ut patet. Secundò. Hoc dato, & non concessò, non valet consequentia: quia ad hoc ut agens liberum possit non agere, non requiritur, quod possit non componere positivè actionem suam cum prærequisitis ad agendum prioritate naturæ, sed sufficit, quod possit illam non componere negativè, quod potest præstare etiam, quando illa prærequisita non sunt.

49. Tertio. Distinguo majorem secundi argumenti. Agens liberum componere suam actionem cum prærequisitis ad agendum, est facere, ut pro eodem instanti temporis, simul sint in libero arbitrio prærequisita ad actionem, & ipsa actio, in eodem instanti temporis formaliter, concedo: in eodem instanti temporis materialiter, nego. Solutio patebit ex statim dicendis. Quarto. Minor ejusdem argumenti, quæ asserit, quod agens liberum potest absolute loquendo non componere actionem suam cum prærequisitis ad agendum, falsa est, si per ly prærequisitis intelligantur ea, quæ prærequiruntur ex parte actus secundi, & quæ actionem solâ prioritate naturæ, & causalitatis antecedunt, ut constat ex supra dictis.

50. Ad tertium. Concessã majori, nego
 B 2 minorẽ

cum prærequisitis ad agendum etc.

Firmatur. Quia agens liberum debet hoc posse, ad quod aliquando tenetur.

Expenditur solutio Gonet præjactarum rationum conantis evadere.